O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI MILLIY KITOB PALATASI
INV. №

Халқ сўзи

Ўзбекистон — келажаги буюк давлат

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган ● E-mail: xalksuzi@uzpak.uz ● 2003 йил 6 декабрь №247 (3259) Шанба

КОНСТИТУЦИЯ — ЮРТИМИЗДА ЯНГИ ҲАЁТ, ЯНГИ ЖАМИЯТ БАРПО ЭТИШНИНГ ҲУҚУҚИЙ ПОЙДЕВОРИ

Анъанага кўра, бу йил ҳам 5 декабрда Мустақил Ўзбекистон Конституцияси қабул қилинган кун муносабати билан пойтахтимиздаги "Туркистон" саройида ўтказилган тантанали маросимга мамлакатимизнинг таниқли сиёсат ва жамоат арбоблари, фан, маданият ва санъат намояндалари, пойтахт жамоатчилиги, мамлакатимизда фаолият кўрсатаётган хорижий давлатларнинг элчихоналари ва халқаро ташкилотлар ваколатхоналари вакиллари йиғилди.

Йиғилишни Тошкент шаҳар ҳокими Р.Шоабдураҳмонов очди.

Ўзбекистон Республикаси Давлат мадҳияси янграйди.

Олий суд раиси Ф.Муҳиддинова Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг ўн бир йиллиги тўғрисида маъруза қилди.

Йиғилишда Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов нутқ сўзлади.

Давлатимиз раҳбари халқимиз ва мамлакатимиз ҳаётида рўй бераётган буюк ўзгаришларнинг туб моҳияти Конституциямизда белгилаб, муҳрлаб қўйилган ҳуқуқ ва имкониятлар, асосий тамойилларни ҳаётга тўлиқ татбиқ этиш билан боғлиқ эканини алоҳида таъкидлади. Бош Қонунимизда белгилаб берилган мезонлар турмуш тарзимизда, кундалик ҳаётимизда ўз аксини топа борсагина халқимиз ва давлатимиз, ҳар бир фуқаро ўз олдига қўйган эзгу мақсад-муддаоларига тезроқ эришиши шубҳасиз.

Мамлакатимизда тинч ва осуда ҳаётнинг ҳукм суришида, эришилаётган ютуқларимиз, истиқболга ишончимиз ва юртимиз обрўсининг халқаро майдонда ортиб бориши замирида Конституциямиз белгилаб берган ҳуқуқий асослар турганини бугун ҳар бир фуқаро чуқур ҳис этмоқда.

Мамлакатимиз мустақиллигининг илк кунлариданоқ инсон эрки, унинг бахт-саодати бош ғоялардан бирига айланди. Инсон омилига олий қадрият сифатида ёндашиш принципи амалга кирди. Ижтимоий ҳаётнинг барча жабҳаларини эркинлаштириш борасида кенг қамровли ишлар амалга оширилмоқда.

Мана, неча йилдирки, юртимиз янги йилни янги бир хайрли ном билан қарши олади. Бундай номлар замирида миллионлаб инсонлар манфаати, оилалар тотувлиги, соғлом авлод камолоти, она ва бола ҳимояси, қарияларнинг қадрига етиш, маҳалла ва хонадонлар ободлиги мужассам.

Юртбошимиз истиқлол йилларида турли номлар билан эълон қилинган йиллар ўртасида мантиқий асос, ўзаро узвийлик мавжудлигига эътиборни қаратди.

Ўтиб бораётган Обод маҳалла йилида юртимизнинг ҳар бир гўшаси янада ободонлашди, инсонлар ўртасидаги меҳр-оқибат ришталари тағинда мустаҳкамланди. Шу муносабат билан қабул қилинган махсус дастур маҳаллаларимиз ҳаётидаги катта ўзгаришлар учун муҳим асос бўлиб хизмат қилди.

Президентимиз кириб келаётган 2004 йилни мамлакатимизда Меҳр ва мурувват йили, деб эълон қилишни таклиф этди. Юртбошимизнинг бу таклифи йиғилганларнинг гулдурос қарсаклари билан маъқулланди.

Меҳр ва мурувват деган ибора замирида биз жамиятимизда аҳиллик, меҳр-оқибатлилик, миллатлараро дўстлик муҳитини мустаҳкамлаш, шу мақсадларга эришиш учун тегишли шароит ва имкониятларни яратиб бериш, маҳаллаларимизнинг бу масаладаги ролини янада кучайтириш вазифасини тушунамиз, — деди Юртбошимиз.

Тантанали маросим санъат усталари ва ёш ижрочиларнинг катта концерти билан якунланди.

(ЎзА).

А. ТЎРАЕВ олган сурат.

Президент Ислом Каримовнинг Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 11 йиллигига бағишланган тантанали маросимдаги сўзи

Ассалому алайкум, муҳтарам ватандошлар!

Қадрли дўстлар!

Авваламбор, сиз, азизларни, сизлар орқали барча халқимизни Конституциямизнинг ўн бир йиллик байрами билан чин қалбимдан самимий муборакбод этаман.

Биз ҳар йили бу қутлуғ санани пойтахтимиз Тошкентда, вилоят ва шаҳарларимизда, бутун мамлакатимизда кенг нишонлаймиз. Шу муносабат билан Асосий қонунимизнинг жамиятимиздаги ўрни ва аҳамияти, унинг олдимизга қўяётган вазифалари ҳақида сўз юритамиз. Ҳозиргина Олий Суд раиси Фарруха Муҳиддинованинг мазмунли маърузасида баён этилган фикрларга қўшилган ҳолда, рухсатингиз билан, мен ҳам ўзимнинг Конституциямизга алоқадор баъзи фикр-мулоҳазаларимни билдирмоқчиман. Мана, 11 йилким, биз ҳаётимизнинг Асосий қомуси бўлмиш, яъни давлатимиз ва жамиятимизнинг нафақат бугунги қиёфаси, ҳаёт тарзи, балки келажагини ҳам белгилаб, эзгу мақсадларимизнинг ҳуқуқий замин ва пойдеворини муҳрлаб берувчи Конституциямиз асосида яшаб келмоқдамиз. Мана, 11 йилким, Конституциямизда зикр этилган мақсад ва муддаоларга эришиш, юртимизда тинч, эркин ва обод ҳаёт барпо этиш, халқимизнинг фаровонлигини юксалтириш йўлида том маънода белимизни қаттиқ боғлаб меҳнат қилмоқдамиз.

Бир сўз билан айтганда, жамиятимизда, ҳар қайси оила ва фуқаромиз ҳаётида қандай ижобий ўзгаришлар содир бўлаётган бўлса, буларнинг барчасини Конституциямизда белгилаб қўйилган талаб ва қоидаларнинг ҳаётимиздаги амалий ифодаси, деб қабул қиламиз.

Шунинг учун ҳам бугун мана шу давр мобайнида босиб ўтган йўлимизни баҳолар эканмиз, эришган натижа ва марраларимизни Конституциямиз олдимизга қўйган мақсадлар билан қиёслаб-taққослаб, тегишли хулосалар чиқариш ўринли бўлади, деб ўйлайман.

Албатта, Конституциямиз ғояларини амалга оширишда қўлга киритган ютуқларимиз, сиёсий, иқтисодий ва маънавий соҳаларда рўй бераётган ўзгаришлар ҳақида кўп гапириш мумкин. Лекин мен, шу фурсатдан фойдаланиб, ҳаётимиздаги ҳали-бери ечилмаган муаммо ва нуқсонлар, олдимизда турган тўсиқ ва ғовлар, йўл қўйилаётган камчиликлар ҳақида ҳам сўз юритиш, уларни бартараф этиш ҳақида бош қотириш кераклигини уқтириб ўтмоқчиман.

Нега деганда, биз ўз фаолиятимизга танқидий, холисона баҳо бермас эканмиз, то ҳануз йўлимизда дуч келаётган нуқсон ва камчиликларни тан олмас эканмиз, уларни ечишга четдан келиб ҳеч ким ёрдам бермайди. Бу аччиқ ҳақиқатни барчамиз ўз ҳаётимизда, ўз мисолимизда кўрдик ва кўрмоқдамиз.

Содда қилиб айтганда, шуни яхши тушуниб олиш керакки, ютуғимиз ҳам, камчилигимиз ҳам фақат ўзимизники. Бу камчиликларнинг, ҳаётимизда ҳамон учраётган қийинчилик ва етишмовчиликларнинг пайдо бўлишига, аввало, ўзимиз сабабчимиз ва уларни бартараф этиш учун ҳам ўзимиз жавобгармиз.

Биз мустақилликка эришган биринчи кунларданоқ ўз кучимизга, ақл-заковатимиз, миллий анъаналаримиз ва қадриятларимизга, динимиз ва тилимизга таянган ҳолда, айни пайтда демократик эркин дунё эришган ютуқларга ҳамоҳанг бўлиб, ўзимизга мос, ўзимизга хос йўлни танладик ва бу сиёсатни қатъиятлик билан олиб бормоқдамиз.

Шу ўтган вақт мобайнида қанча-қанча суронли кунларга дуч келмадик, ҳаётнинг ўзи бизларни не-не синовлардан ўтказмади. Ва бугун ҳам — буни очиқ айтиш керак — дунёда, узоқ ва яқин атрофимизда давом этаётган нотинчлик, халқаро майдонда терроризм хатари кучайиб бораётганини инобатга оладиган бўлсак, биз қандай таҳликали, ўта хавфли замонда яшаётганимизни тасаввур қилиш қийин эмас.

Мана шундай вазиятда элюртимизни эсон-омон, осмонимизни мусаффо сақлаш, ўз танлаган тараққиёт йўлимиздан оғишмай олдинга юриш нақадар оғир ва мураккаб вазифа экани ҳақида гапириб ўтириш ортиқча, деб ўйлайман.

Шу минбардан туриб бугунги кунимиз, келгуси авлодларимиз олдида ўз масъулиятимизни чуқур сезган, англаган ҳолда, бир ҳақиқатни қатъиятлик билан таъкидламоқчиман: биз ҳеч кимга тобе бўлмасдан, турли сиёсий ўйинлар гирдобига тушмасдан, ўз миллий манфаатимизга жавоб берадиган мустақил сиёсатни давом эттирамиз. Агар баъзиларга ўхшаб, кимнингдир етовида кўр-кўрона юрадиган бўлсак, тақдиримизни ҳал қилувчи масалалар бўйича узоқни кўзламасдан, енгил-елпи қарорлар қабул қилсак, ўйлайманки, бундай сиёсатнинг умри қисқа бўлади. Ва бундай йўл охироқибатда келажагимизга зиён етказиши, оғир пушаймонликка олиб келиши муқаррар.

Биз яхши биламиз ва жаҳон тарихи ҳам шундан далолат берадики, ўз миллий анъаналари, қадриятлари ва томирларидан узилмаган, ўз қадр-қиммати ва ғururини сақлай оладиган давлат ва миллат ўз мурод-мақсадига етади.

Шу маънода, Конституция тамойилларига асосланган ички ва ташқи сиёсатимиз мана шу давр мобайнида ҳар томонлама ҳаёт синовидан ўтди. Ҳатто бизни хуш кўрмайдиган айрим сиёсатчи ва таҳлилчилар ҳам бу йўлнинг тўғри эканини тан олди ва бу сиёсат бугун ўзининг ижобий натижалари ва ҳосилини бермоқда.

Бунинг исботини ҳаётимизнинг барча босқич ва соҳаларида — бу давлатимиз ва жамиятимиз сиёсий-ижтимоий тизимининг янгича, халқаро демократик асосларда шаклланиши бўладими, иқтисодиётимизни бозор муносабатларига ўтказиш модели бўладими, юртимиз тинчлиги ва сарҳадларимиз дахлсизлигини сақлашга қодир Қуролли Кучларни барпо этиш бўладими, халқаро майдондаги обрў-эътиборимизнинг юксалиши, халқимизга куч-қувват берадиган миллий ўзлигимизни англаш, қадриятларимизни тиклаш жараёнлари бўладими — биз танлаган йўл ва ислоҳотларнинг самарасини кўришимиз мумкин.

Иқтисодиётнинг, аввало, етакчи соҳаларнинг таркиби тубдан ўзгариши, янги-янги замонавий тармоқ ва ишлаб чиқариш соҳаларининг пайдо бўлиши, рақобатга бардошли маҳсулот ҳажми ва экспорт салоҳиятининг ўсиши, миллий валютамизнинг жорий операциялар бўйича эркин алмашувига эришганимиз ва унинг тобора мустаҳкамланиб бориши, нарх-навонинг жиловланиши, умуман, иқтисодиётимизнинг барқарор суръатлар билан ривожланиши — буларнинг барчаси авваламбор халқимизнинг ҳаёт даражасига ижобий таъсир ўтказаётгани ҳақида гапиришга бугун тўлиқ асос бор.

Хабарингиз бор, яқинда матбуотда Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг халқаро Болалар ташкилоти бўлмиш ЮНИСЕФнинг 2003 йил ижтимоий мониторинги натижалари эълон қилинди. Холис ва аниқ далилларга асосланган ушбу ҳужжатда юртимизда оналик ва болаликни муҳофаза қилиш, умуман, инсон ҳаётини ҳимоялаш ва қадрига етиш йўлида биз қўлга киритаётган ютуқларнинг эътироф этилиши ҳам шундан далолат беради.

Айниқса, одамларимиз онгу тафаккури, маънавий дунёсининг замонга мос равишда ўзгариб бораётгани юртимиздаги янгиланишлар жараёнининг энг муҳим белги-аломатидир, десак, асло хато бўлмайди.

Албатта, ҳар қандай жамият ривожи учун моддий асослар зарур.

Бусиз бугунги тараққиётни мутлақо тасаввур этиб бўлмайди. Лекин, шу билан бирга, инсоният ҳаёти учун маънавий асослар ҳам сув билан ҳаводек зарур.

Шунинг учун ҳам бизнинг мамлакатимизда таълим-тарбия, билим ва тафаккур бугунги кунда етакчи ва ҳал қилувчи ўринга қўйилмоқда. Миллий уйғониш руҳи, миллий ғоя ҳаётимизга тобора чуқурроқ кириб бормоқда.

Азиз дўстларим, биродарларим!

(Давоми 2-бетда)

Улуғ байрам, катта шодиёна катта туҳфалари билан гўзал. Энг улуғ, энг азиз байрамимиз — Истиқлолнинг 12 йиллиги арафасида Президентмиз Ислом Каримовнинг Фармонлари билан мамлакатимиз равнақи йўлида фидокорона меҳнат қилиб, юртимиз ободлиги ва эл фаровонлигига улкан ҳисса қўшган бир гуруҳ ватандошларимиз Ватанимизнинг юксак мукофотлари билан тақдирланган эди.

5 декабрь куни Оқсарой қароргоҳида ана шу юксак мукофотларни топшириш маросими бўлиб ўтди.

ВАТАННИНГ ЮКСАК МУКОФОТЛАРИ ТОПШИРИЛДИ

— Ҳаммангизга маълумки, Конституция байрами арафасида Ватанимизнинг юксак мукофотларига сазовор бўлган юртдошларимизни қутлаб, уларга ана шу мукофотларни тантанали равишда топшириш яхши бир анъанага айланиб қолди, — деди Президентимиз.

Бугун мен мана шу муҳташам залга тўпланган сиз, азизларимни, сизлар орқали давлатимизнинг юксак унвон, орден ва медаллари билан тақдирланган барча ватандошларимизни чин қалбимдан муборакбод этаман.

Биз сизларнинг тимсолингизда ўз касбини улуғлаб, ўз соҳасида қўлга киритаётган улкан ютуқлари, ҳаётий тажриба ва олижаноб фазилатлари билан бутун халқимиз, айниқса, ёш авлодимизга ибрат ва намуна бўлиб келаётган юртимиз фидойиларини кўрамиз.

Шу қувончли лаҳзаларда барчамиз, авваламбор, "Ўзбекистон Қаҳрамони" деган олий нишон соҳиби бўлган миришкор ва саховатли фермер Аҳмад Нарзуллоев, уста пахтакор Аваз Эргашев, заҳматкаш чўпон Серикбой Сагатов, пўлат эритувчи Абдураҳмон Абдураззоқов, театр санъатимизнинг ёрқин намояндаси Зикир Муҳаммаджонов, қорақалпоқ элининг куйчиси, таниқли адиб Тўлепберген Қаипбергенов каби янги қаҳрамонларимизни табриклаб, уларга сиҳат-саломатлик, ишларига ривож, ижодий муваффақиятлар тилаймиз.

Бугунги тантанали маросимда ўзининг ибратли ҳаёти, бебаҳо илмий ва ижодий мероси билан мамлакатимиз илм-фани ва маданияти тараққиётига беқиёс хизмат қилган, бутун умрини эл-юрт равнақи, халқ фаровонлиги йўлида бағишлаган марҳум ватандошларимизни эслаш ва қадрлаш ҳаммамиз учун ҳам фарз, ҳам қарз, десам, ўйлайманки, сизлар ҳам бу фикрга қўшиласиз.

(Давоми 2-бетда)

Олий Мажлисда

Оила тинч — олам тинч

Кеча бўлиб ўтган Олий Мажлиснинг Оила ва аёллар муаммолари комиссияси йиғилишида депутатлар, даставвал, парламентнинг ўн учинчи сессияси кун тартибига киритилиши мўлжалланган масалаларни бир овоздан маъқуллашди. Сўнг комиссия аъзолари Ўзбекистон Республикасининг 2004 йилги Давлат бюджети лойиҳаси юзасидан ўзаро фикр алмашдилар. Йиғилишда таъкидланганидек, мазкур бюджет лойиҳаси даромад солиқлари, хусусан, иш ҳақидан, юридик шахслардан олинадиган солиқларни пасайтириш кўзда тутилган ҳолда ишлаб чиқилган.

Шунингдек, комиссия аъзолари «Оила кодекси»нинг эр ва хотиннинг мулкий ҳуқуқ ва мажбуриятларига тааллуқли қоидалари бўйича Андижон вилоятида амалга оширилган ишларни муҳокама қилдилар. Мазкур кодекс ижросини ўрганиш жараёнида вилоятда муайян ишлар амалга оширилганлиги айтилди.

Лекин кейинги йилларда вилоятда оилавий турмуш билан боғлиқ жиноятлар сони ортган. Вазирлар Маҳкамасининг 1999 йил 1 апрелдаги қарорига асосан, вилоятнинг қишлоқлари-ю, маҳаллаларида ташкил этилган яраштириш комиссиялари суст ишламоқда. Ишчи гуруҳи томонидан меҳрибонлик уйлари ва мактаб-интернатлардаги васийлик ва ҳомийлик органлари томонидан ота-онасиз ва қаровсиз қолган болаларнинг яшаш шароитлари ўрганилганда бу борада ҳам камчиликлар борлиги аниқланди. Андижон вилояти ҳокими ўринбосари М. Шамсибоева юқоридаги камчиликларни тугатиш юзасидан олиб борилаётган ишлар ҳақида ахборот берди.

Комиссия йиғилиш сўнгида кўрилган масалалар юзасидан тегишли қарор қабул қилди.

Х. ЭШМАНОВ.

Енглар, ичинглар, аммо исроф қилманглар. Аллоҳ исроф қилувчиларни севмайди

(«Аъроф» сураси, 31-оят)

Андижон ишончни оқлайди

Кеча таҳририятга шаҳар алоқа бўлимидан бир даста телеграммалар келтиришди. Турли ёшдаги, турли соҳа вакилларидан йўлланган бу хабарномаларнинг манзили турлича, аммо бари Андижондан. Куни кеча Юртбошимиз Андижон вилоятига Амир Темур орденини топширгач, қувонч, фахр ва ғурурдан қалблари жунбушга келиб, жажжи хабарномалар йўллаган ватандошларимизнинг дил изҳорларини сиз, азиз мухлисларга етказиш истаги туғилди бизда.

"Ўзбекистон Республикаси Конституцияси айёми арафасида Юртбошимизнинг шахсан ўзлари вилоятимизга Амир Темур орденини топшириши бутун андижонликлар каби, биз ёшларни ҳам беҳад қувонтирди. Бу эса барча талабалар қатори мени ҳам аъло ўқишим, намунали хулқим, беминнат хизматим билан Ўзбекистон мустақиллигини мустаҳкамлашдек шарафли вазифани адо этишга, ватанимга муносиб фарзанд бўлишга ундайди".

Муҳиддин ИСМОИЛОВ,
Хўжаобод қурилиш касб-ҳунар коллежи толиби.

"Вилоятимизга юксак мукофот топширилиши барча меҳнаткашлар қатори биз, тадбиркорларни ҳам руҳлантириб юборди. Бозор иқтисодиёти шароитида ҳар бир тадбиркор Президентимизнинг меҳрини, мададини сезиб турибди. Бу бизни эртанги кунда янада самарали меҳнат қилишга даъват этади».

Давлатхон МАМАТБОЕВА.
Хўжаобод тумани.

Баликчи тумани хотин-қизлар қўмитаси раиси З.Зуҳриддинова

Дил изҳори

шундай ёзади: "Биз юксак масъулият ҳиссини сезган ҳолда ватанимизнинг бизга билдирган ишончини ўзимизнинг астойдил меҳнатимиз ва янги ютуқларимиз билан оқлаймиз".

Избоскан туманидаги 10-мактаб ўқитувчиси Муҳаррамхон Турғунова, Асака шаҳар марказий шифохона бош шифокори А.Мамадалиев, "Тожметалл" ҳиссадорлик жамияти пайвандчилар бригадаси ишчиси Лутфиддин Низомов, тадбиркор Баҳром Режапов, теннис бўйича Осиё чемпиони Темур Шириевларнинг номалари ўз она юртини севган, унинг нурафшон келажагига ишонч-ла боқаётган юртдошларимизнинг самимий дил изҳорларидир.

"Биз, ҳуқуқ-тартибот идоралари ходимлари ҳамда кекса фахрийлар ҳам Андижонимизга буюк Соҳибқирон бобомиз номидаги мукофот топширилганидан қувондик, — деб ёзади истеъфодаги милиция подполковниги Тўхтасин Раҳматуллаев. — Бу андижонликлар меҳнатига билдирилган юксак ишонч. Биз ҳамма соҳаларда, жумладан, жиноятчиликка қарши кураш ва унинг олдини олиш, қонун устуворлигини таъминлашда куч-ғайратимизни аямаймиз".

Юртбошимиз вилоятга мукофот топшириш маросимида "Андижон ҳақида, бу гўзал юртнинг қадимий тарихи, бу ерда яшайдиган одамларнинг ноёб фазилатларга эга экани, мардлиги ва вафодорлиги, ташаббус ва изланувчанлиги ҳақида кўп гапириш мумкин... Андижон элининг ўзига хос салоҳияти, олижаноб фазилатлари, айниқса, истиқлол йилларида — юртимизда янги ҳаёт, янги жамият барпо этиш жараёнларида яққол намоён бўлмоқда", дея таъкидлаганди. Бундай гўзал тавсифларга лойиқ кўрилган Андижон аҳлининг азму шижоати, бундан буёнги одимлари шаҳдам, салмоқли бўлишига ва албатта, Юртбошиси ишончини оқлашига шубҳа йўқ.

Хабарномаларни "Халқ сўзи" мухбири Умида ФАЙЗИЕВА саралади.

КОНСТИТУЦИЯ — ЮРТИМИЗДА ЯНГИ ҲАЁТ, ЯНГИ ЖАМИЯТ БАРПО ЭТИШНИНГ ҲУҚУҚИЙ ПОЙДЕВОРИ

Президент Ислом Каримовнинг Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 11 йиллигига бағишланган тантанали маросимдаги сўзи

(Боши 1-бетда)

Агар мендан, бугун биз қандай энг муҳим ва устувор йўналишларга эътибор қаратишимиз керак, деб сўраса, мен бу борада кейинги йилларда ҳаётнинг ўзи кун тартибига қўяётган масалаларни алоҳида кўрсатган бўлардим.

Лўнда қилиб айтганда, ташқи сиёсат соҳасида узоқ-яқин қўшниларимиз билан тил топишиб, аҳил бўлиб яшаш, дунёнинг етакчи давлатлари — у АҚШ ёки Европа Иттифоқи мамлакатлари бўладими, Россия ёки Хитой, Япония ёки Жанубий Корея бўладими — барчаси билан тенг ҳуқуқли ҳамкорлик алоқаларини янада ривожлантириш, уларнинг куч-қудрати ва бизга бўлган хайрихоҳлигидан ўзаро манфаатли муносабатлар йўлида фойдаланишимиз лозим.

Ички сиёсатимиздаги энг муҳим йўналиш эса — бу ҳам жуда чуқур, принципиал аҳамиятга эга — ҳаётимизнинг барча жабҳаларини либераллаштириш, ўзбекча айтганда, эркинлаштириш ва яна бир бор эркинлаштиришдир.

Яъни, тараққиёт пойдевори бўлмиш иқтисодиёт соҳасига давлат аралашувини кескин камайтириш, хўжалик юритувчи корхона ва ташкилотларнинг мустақиллиги ва эркинлигини таъминлаш, бозор муносабати тамойилларига сўзда эмас, амалда риоя қилиш, унинг қонуний кафолатларини ҳаётга татбиқ этишдан иборат. Энг муҳими, ишбилармонлар ва тадбиркорлар ҳаракатига кенг имкониятлар очиб бериш. Кичик ва ўрта бизнес, деҳқон ва фермер хўжаликлари, яъни ишнинг негизини биладиган одамлардан таркиб топган бу тоифа салоҳиятини тўла рўёбга чиқариш.

Бугун мамлакат ялпи ички маҳсулотида уларнинг ҳиссаси учдан бир қисмни ташкил этаётган бўлса, яқин беш-ўн йил ичида бу кўрсаткични 50-60 фоизга етказиш энг долзарб вазифаларимиздан бири бўлмоғи керак.

Бу эса, ўз навбатида, кўп-кўп масалаларни, аввало, ишсизлик масаласини, қатор ижтимоий муаммоларни ечиш, жамиятда барқарорликни таъминлаш имконини беради. Мухтасар қилиб айтганда, ташқи ва ички сиёсатимиз йўналишларини белгилаб берадиган бундай ёндашув пировард натижада — мен буни аниқ ва масъулиятни чуқур ҳис этган ҳолда айтмоқчиман — халқимиз ва келажак авлодларимизнинг эркин ва озод бўлиб, дунё ҳамжамияти билан тенг бўлиб, ҳеч кимдан кам бўлмай яшашида ҳал қилувчи аҳамият касб этади.

Қадрли юртдошлар!

Барчангизга яхши маълум — кейинги йилларда юртимизда ҳар қайси йилга, сизлар билан маслаҳатлашган ҳолда, алоҳида ном бериш ўзига хос бир анъанага айланиб қолди.

Бундан мақсад, биз шу тариқа ҳаётимиздаги бугунги кунда энг долзарб масалалардан бирини жамиятимиз, халқимизнинг эътибор марказига қўйиб, бу муаммони ечиш учун давлат ва унинг ҳокимият идораларини жалб этамиз.

Айни пайтда жамоатчилигимизни, шу юртда яшайдиган, шу заминга фарзандлик меҳри билан қарайдиган барча одамларни ҳам бу ишга баҳоли қудрат ўз ҳиссасини қўшиш учун сафарбарликка даъват этамиз.

1997 йилдан буён қайси йилни олмайлик - бу Инсон манфаатлари ёки Оила йили бўладими, Аёллар ёки Соғлом авлод йили бўладими, Оналар ва болалар ёки Қарияларни қадрлаш йили бўладими - уларнинг барчаси негизида ана шундай олижаноб мақсад-муддаолар мужассам эканини кўриш мумкин.

Чунончи, янги асрнинг учинчи йилини юртимизда "Обод маҳалла йили" деб номлаганимиз замирида ҳам катта эзгу ниятлар кўзда тутилганидан сизлар яхши хабардорсиз.

Шу мақсадларда тузилган махсус дастур ва уни амалга ошириш бўйича эришилган пировард натижаларни баҳолайдиган, ҳисоб-китоб қиладиган бўлсак, бу дастур, аввало, юртимиздаги ҳар қайси инсон ва оиланинг ҳаёт тарзи ва шароитини яхшилаш, имкон борича одамларга эркинлик ва қулайлик яратиб беришга хизмат қилаётганини кўрамиз.

Ўйлайманки, Обод маҳалла йилида амалга оширган кўпгина ишларимизга, 2003 йил натижаларидан келиб чиққан ҳолда албатта якун ясаймиз. Ушбу масала бўйича марказда ва жойларда мутасадди раҳбарларнинг ҳисоботлари кенг жамоатчилик иштирокида муҳокама қилиниб, тегишли хулосалар чиқарилади.

Йил давомида амалга оширган хайрли ишларимизнинг ташаббускор ва ташкилотчилари бўлган фаолларимизнинг меҳнатига ҳам муносиб баҳо берилади.

Менга буюрса, аввало, ўз ишини қандайдир ҳисобот ёки кўз-кўз этиш, кимгадир миннат қилиш учун эмас, балки дил амри, қалб эҳтиёжи деб биладиган, ён қўшни — жон қўшниси, ўз маҳалласи учун жон куйдириб ишлаётган бундай инсонларни бошимга кўтарардим, бағримга босиб, ўзимнинг чуқур миннатдорлигимни билдирардим.

Ҳаётга мана шундай фаол муносабат билан яшайдиган, меҳнати доим ҳам кўзга ташланмайдиган, аммо жамият учун ўта зарур, ўта муҳим вазифани адо этадиган ана шундай одамлар бу дунёда ҳам, у дунёда ҳам кам бўлмайди, десам, ўйлайманки, сизлар менинг фикримга қўшиласиз.

Азиз дўстлар!

Мен ҳозир сизларнинг ҳузурингизда "Обод маҳалла йили" дастурининг ижроси бўйича батафсил ахборот бериб ўтирмасдан, бу борада бажарилган энг муҳим ишларнигина эслатиб ўтсам, мақсадга мувофиқ бўлади, деб ўйлайман.

Аввало, шуни қайд этиш керакки, йил давомида маҳаллаларимизни янада обод қилиш мақсадида кенг кўламдаги бунёдкорлик, ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш ишлари амалга оширилди. Кўплаб маданий-маиший бинолар, спорт майдончалари, хиёбон ва боғ-роғлар барпо этилди.

Буни 1 миллиард 745 миллион сўм миқдорида маблағ сарфланиб, 310 та маҳалла гузари бунёд қилингани, шаҳар ва қишлоқларимизда 25 миллиондан зиёд дарахт кўчатлари ўтқазилгани мисолида ҳам кўриш мумкин.

Бугунги кунда долзарб масала бўлган маҳаллалар аҳолисини табиий газ ва тоза ичимлик суви билан таъминлашни яхшилаш учун қарийб минг километрлик сув тармоғи ва 1 минг 322 километрлик газ тармоғи ишга туширилгани, бу эса одамларнинг, аввало, аёлларимиз, опа-сингилларимизнинг оғирини енгил қилишга сезиларли таъсир кўрсатишини айтиб ўтиш жоиз.

Айни пайтда маҳалла ва мавзелар ҳудудидаги минг километрдан ортиқ йўл қайта таъмирланиб, ободонлаштирилгани ҳам бу борада амалга оширган катта ишларимиз қаторига киради. Бу ишларнинг кўпчилиги ота-боболаримизнинг эзгу удуми бўлмиш ҳашар йўли билан бажарилгани айниқса ибратлидир.

Шу маънода маҳалла фаолларининг ташаббуси билан Наврўз ва Мустақиллик байрамлари арафасида ўтказилган умумхалқ ҳашарларида қарийб 12 ярим миллион ҳамюртимиз иштирок этганини, ҳеч шубҳасиз, миллий қадриятларимизнинг яна бир амалдаги намоёни деб баҳолаш мумкин.

Жорий йил давомида юртимиздаги 5 минг 630 та маҳалла ҳудудида кўплаб кичик ва ўрта бизнес корхоналарини ташкил этиш ҳисобидан қарийб 155 мингта янги иш ўрни яратилгани ва бунинг натижасида кам таъминланган фуқаролардан 110 минг нафари иш ўрнига эга бўлгани, айниқса, диққатга сазовор. Бу муҳим ишга тижорат банклари томонидан 36 миллиард 155 миллион сўмлик кредит маблағлари ажратилди. Шунингдек, аҳолини иш билан таъминлашга кўмаклашувчи давлат жамғармасидан қарийб 8 миллиард сўм, шу жумладан, оилавий тадбиркорликни ривожлантириш учун 1 миллиард 700 миллион сўмдан зиёд маблағ ажратилгани кўпгина муаммоларни ҳал этиш учун имкон яратди.

Дастур доирасида 1 миллиард 200 миллион сўмлик хайрия ёрдами кўрсатилди. Икки ёшгача бўлган болалар тарбияси билан шуғулланаётган 400 мингдан зиёд аёлга давлат томонидан нафақа пули тайинланди, шунингдек, 180 мингта кам таъминланган оилага қарийб 4 миллиард сўм миқдорида моддий кўмак берилди.

Бунга қўшимча равишда республика "Маҳалла" жамғармаси ва унинг ҳудудий бўлимлари томонидан муҳтож оилаларга 509 миллион сўм маблағ ажратилгани, кўп болали оилаларнинг 240 минг нафар фарзанди ёзги оромгоҳларда бепул дам олдирилганини ҳам айтиб ўтиш лозим.

Муҳтарам қарияларимизга эътибор ва ғамхўрлик кўрсатиш бўйича аввалги йилларда бошланган кенг кўламли ишларимиз 2003 йилда ҳам изчил давом эттирилди. Бу борада 25 мингдан зиёд ёлғиз пенсионер ва ногиронларга 630 миллион сўмлик моддий ёрдам кўрсатилди, дори-дармонлар сотиб олиш, коммунал тўловлар, саломатлигини тиклаш учун қўшимча маблағлар ажратилди, 28 мингдан ортиқ ёлғиз қария тиббий кўрикдан ўтказилиб, республика ортопедия корхонаси ва унинг ҳудудий бўлимларида ногиронларнинг 78 фоизига протезлар тайёрлаб берилди.

Маҳаллалардаги маънавий муҳитни мустаҳкамлаш, асрлар давомида унинг бағрида шаклланиб келаётган ибратли анъана ва қадриятларни ўрганиш, тарғиб-ташвиқ этиш борасида ҳам кўплаб тадбирлар амалга оширилгани эътиборлидир. Шу мавзуда илмий-оммабоп, публицистик асарлар, ҳужжатли фильмлар ва телекўрсатувлар яратилгани, турли кўргазмалар ташкил этилгани бунга мисол бўла олади.

Жумладан, Ватанимиз мустақиллигининг 12 йиллигига бағишлаб НАТОнинг Брюсселдаги штаб-квартирасида ва Бельгиянинг бир қанча шаҳарларида "Ўзбек маҳалласи: одамлар, анъаналар ва урф-одатлар" номли кўргазма намойиш этилди.

Шуни алоҳида таъкидлаш керакки, якунига етиб бораётган йилни маҳалла муаммоларига бағишлаганимиз бу борада бошлаган ишларимизни давом эттириш, яна кўплаб ишларни эса жойидан силжитиш учун ўзига хос туртки бўлди. Авваламбор, маҳаллага кўпроқ аҳамият бериш, унинг ҳуқуқ ва ваколатларини ошириш, жамиятимиздаги ўрни ва таъсирини кучайтиришга доир қатор масалаларнинг қонуний асосда ҳал этилишига имкон туғилди.

Шу билан бирга, маҳалла тизимига доир айрим муаммолар ҳали-ҳозир ўз ечимини топмаганини ҳам эътироф этиш лозим. Бу масалаларни ҳал қилиш устида тинимсиз иш олиб бориш бундан буён ҳам бизнинг доимий эътибор марказимизда бўлиши керак.

Мисол учун, шу кунларда юртимизда бўлиб ўтаётган ўзини ўзи бошқариш идораларига сайловлар ҳал қилувчи босқичга кирганидан барчангиз хабардорсиз, албатта. Бу сайловларнинг юртимиз ҳаётидаги аҳамияти беқиёс.

Нега деганда, мамлакатимиздаги 10 мингга яқин маҳалла оқсоқоли, қарийб 75 минг раис маслаҳатчиси ҳамда турли комиссияларнинг раислари ана шу сайловлар орқали сайланади.

Бу масаланинг жамиятимиз ҳаёти учун муҳимлигини ҳисобга олиб, фуқаролар йиғинлари раислари ва маслаҳатчиларининг ўрни ва фаолиятини қонуний нуқтаи назардан янада мустаҳкамлаш мақсадида уларни сайлаш тўғрисида алоҳида қонун қабул қилиш керак, деб ўйлайман. Ва уларнинг ҳуқуқ ва ваколатларини янада кенгайтириш ҳақида таклифлар тайёрлашни маъқул, деб биламан.

Кўряпсизки, азиз дўстлар, маҳаллаларимизни ва маҳаллада яшаётган одамларнинг ҳаётини том маънода обод этиш, оғирини енгил қилиш учун ҳали олдимизда яна талай вазифалар турибди. Биз шуни яхши тушунамиз, бошлаган кўпгина хайрли ишларимизни давом эттириш ва охиригача етказиш бир йил ёки битта дастур билан тугамайди, албатта.

Шу фикрларни инобатга олган ҳолда, юртимизда олиб бораётган барча савобли ишларимизга, эзгу интилишларга жамоатчилигимиз, бутун халқимизнинг эътиборини, бор куч ва имкониятларни сафарбар этиш мақсадида мен кириб келаётган янги — 2004 йилни мамлакатимизда Меҳр ва мурувват йили деб эълон қилишни таклиф этмоқчиман.

Меҳр ва мурувват деганда, биз аввало, жамиятимизда меҳр-шафқатга муҳтож бўлган ногиронлар ва етим-есирларга, бева-бечораларга, боқувчиларидан жудо бўлган, ёлғиз яшаётган одамлар ва кексаларга ғамхўрлик кўрсатишни тасаввур қиламиз.

Меҳр ва мурувват деганда, биз шаҳар ёки қишлоқ бўладими, ёрдам ва кўмакка эҳтиёж сезадиган, кам таъминланган ва кўп болали оилаларга, турли сабабларга кўра ҳаётда омади келмаган, ўзини боқишга қийналаётган инсонларга моддий ва маънавий кўмак беришни назарда тутамиз.

Меҳр ва мурувват деган ибора замирида биз жамиятимизда аҳиллик, меҳр-оқибатлилик, миллатлараро дўстлик муҳитини мустаҳкамлаш, шу мақсадларга эришиш учун тегишли шароит ва имкониятларни яратиб бериш, маҳаллаларимизнинг бу масаладаги ролини янада кучайтириш вазифасини тушунамиз.

Бугун биз мана шундай эзгу мақсадларни ўз олдимизга қўяр эканмиз, шуни айтиш зарурки, бундай қараш ва бундай сиёсат биз қураётган янги давлат, янги жамиятнинг қиёфаси ва мазмунига ҳар томонлама тўғри келади.

Кези келганда бир муҳим масалага эътиборингизни жалб этмоқчиман. Ҳа, бугун биз демократик давлат ва фуқаролик жамияти барпо этиш, ижтимоий йўналтирилган бозор муносабатларини ҳаётимизда қарор топтириш йўлидан бормоқдамиз.

Лекин мустақиллигимизнинг биринчи кунлариданоқ, ўзимизга хос ва ўзимизга мос иқтисодиётни ва ижтимоий моделни, яъни устувор йўналишларни танлаган эканмиз, ўзгалардан фарқли ўлароқ, жамиятимизда ўта бойлар ва ўта қашшоқлар бўлиши маъқул эмаслигини эълон қилганмиз ва бизнинг бугунги амалий ҳаётимиз айнан шу мақсадга қаратилган. Бу ҳаётда ҳаммамиз ҳам бой бўлишни, бадавлат яшашни хоҳлаймиз. Ва бу табиий ҳол, табиий интилиш.

Албатта, шундай ҳаётни қарор топтиришда, ҳар қайси инсон Яратганнинг ўзи унга ато этган қобилиятини рўёбга чиқариши учун давлатимиз ва жамиятимиз барча шароит ва имкониятларни туғдириб бериши керак ва аввало, муҳтож оила ва одамларга тегишли ёрдамларни кўрсатиши лозим.

Лекин ўзи бадавлат яшаб турган пайтда ёнидаги қўшниси йўқчиликка дучор бўлиб, қийналиб кун кечираётганини кўрган, инсофи, виждони бор ҳар қайси инсон хайру эҳсон қилиш билан чекланиб қолмайди. Ёрдамга муҳтож бўлганларга баҳоли қудрат кўмак бериш, уларнинг кўнглини кўтариш билан савобли ишларга қўл уради, бу ишни ўзининг инсоний бурчи деб билади. Бу бизнинг асл миллий қадриятларимизга ҳам мос келади.

Менинг имоним комил, ана шундай фикр-зикр билан яшаётган одамларга Яратганнинг ўзи қайтаради, бойлигига бойлик қўшади.

Муҳтарам юртдошлар!

Меҳр ва мурувват йили "Обод маҳалла йили"нинг мантиқий давоми бўлади. Обод маҳалла, аввало, обод кўнгилдан бошланади. Биз Обод маҳалла йили шиори остида бир йил яшадик. Бугун шу йил давомида амалга оширилган хайрли ишлар одамларнинг ички дунёсига, руҳиятига қандай ижобий таъсир ўтказганини исботлаб беришнинг ҳожати йўқ, деб ўйлайман.

Кириб келаётган йилни: Меҳр ва мурувват йили деб эълон қилишдан ҳам мақсадимиз — одамларимиз қалбида эзгу туйғуларни уйғотишни давом эттириш, айниқса, фарзандларимизда ҳам шундай ноёб фазилатларни камол топтириш, бу хусусиятларни миллатимиз ҳаёт тарзининг узвий ва ажралмас бир қисмига айлантиришдан иборатдир. Дарҳақиқат, бизнинг азалий қадриятларимизга суяниб яшаб келаётганимиз 12 йил давомида ўзини оқлаганига бугун барчамиз гувоҳ бўлиб турибмиз.

Мустақиллик йиллари ибратли анъаналаримиз, урф-одатларимиз ва динимиз арконлари ҳаётимизга тобора кенг кириб бораётгани юртимиз аҳлининг бағрикенг, бир-бирига нисбатан меҳр-оқибатли бўлишига, айниқса, ҳар қандай одамга парвоз учун қанот берадиган муқаддас бешик бўлмиш оилани мустаҳкамлашга хизмат қилмоқда.

Мана шундай фазилатларни юртдошларимиз онгу тафаккурига сингдиришга муносиб ҳисса қўшаётган нуроний қарияларимизга, маҳалла оқсоқоллари ва фаолларига - мен шуни очиқ айтишим керак - ҳаётимизнинг оғир-енгилига бардош бериб, жамиятимизнинг таянч устунлари бўлиб келаётган муҳтарама оналаримиз, мунис опа-сингилларимизга мана шу минбардан яна бир бор таъзим қилишни ўзим учун ҳам қарз, ҳам фарз деб биламан.

Ҳар сафар сиз, азизлар билан кўришар эканман, мана шундай учрашувлар мен учун қувонч ва куч-қувват беради.

Бугун ҳам шу учрашувдан фойдаланиб, сизларга, сизлар орқали бутун халқимизга қалбимдаги меҳр ва севгимни изҳор этиш имкониятига эга бўлганимдан ўзимни бахтиёр деб биламан.

Барчангизни Конституциямизнинг 11 йиллик байрами билан яна бир бор табриклаб, сизларга сиҳат-саломатлик, бахт ва омад, хонадонларингизга файзу барака тилайман.

ВАТАННИНГ ЮКСАК МУКОФОТЛАРИ ТОПШИРИЛДИ

(Боши 1-бетда)

Шу маънода, машҳур файласуф, жасоратли инсон Иброҳим Мўминов, қишлоқ хўжалиги фанининг етук намояндалари Рихард Шредер ва Маҳмуд Мирзаев, юрак жарроҳлиги соҳасида ўз мактабини яратган Восит Воҳидов каби буюк олимларимизни, ҳаётда ҳам, ижодда ҳам замондош ва шогирдларига ибрат бўлган Шуҳрат ва Асқад Мухтордек мумтоз адибларимиз, маданиятимиз тарихига номлари зарҳал ҳарфлар билан ёзилган Раззоқ Ҳамроев, Сойиб Хўжаев, Раҳим Пирмуҳамедов, Толибжон Содиқов сингари ўлмас сиймоларнинг "Буюк хизматлари учун" ордени билан тақдирлангани дунёда Ватан ва халқ олдидаги хизмат ҳеч қачон унутилмаслигини яна бир карра исботлайди.

Бугун мен мана шу залга жам бўлган инсонлар тимсолида кўплаб ишлаб чиқариш илғорлари, қишлоқ хўжалиги соҳаси вакилларини, ўз ҳаётини ёшлар тарбиясига бағишлаган устоз-мураббийларни, халқимиз салоҳияти ва маънавиятини юксалтириш учун самарали меҳнат қилаётган илм-фан, маданият, адабиёт ва санъат намояндаларини кўриб турганимдан бениҳоя хурсандман.

Бугун сизларнинг орангизда ҳозирги таҳликали замонда осмонимизни мусаффо сақлашга, юртимизни ҳар қандай таҳдид ва хуружлардан ҳимоя қилишга қодир бўлган, хавфсизлигимиз ва сарҳадларимиз дахлсизлигини кўз қорачиғидай асраб келаётган мард ва жасур ўғлонларимиз, ҳарбийларимиз борлиги, албатта, барчамизга ғурур-ифтихор бағишлайди.

Бугун мана шу даврамизда ўтирган, ҳаётга катта орзу-умидлар билан кириб келаётган сиз — навқирон авлод вакилларини, Ўзбекистонимиз шуҳратини бутун дунёгаараннум этаётган спортчи ёшларимизни қутлаш менга катта мамнуният етказади.

Фурсатдан фойдаланиб, сизларга, сизларнинг тимсолингизда барча спортчиларимизга келгуси йили Афинада бўладиган Олимпия ўйинларида зафарлар ёр бўлишини тилайман, — деди давлатимиз раҳбари.

Шундан сўнг Юртбошимиз давлат мукофотларини тантанали равишда топширди.

— Бугун-эрта барча вилоятларимизда, меҳнат жамоаларида ҳам мукофотларни топширишга бағишланган мана шундай шодиёна маросимлар бўлиб ўтади, — деди Президентимиз.

Мен бугун — бепоён далаларда ёки корхоналарда бўладими, мактаб ёки олий ўқув юрти, тиббиёт ва маданият, хизмат кўрсатиш соҳаси бўладими — барча жабҳаларда фидокорона меҳнат қилиб, том маънода ватанпарварлик намунасини кўрсатаётган, бир сўз билан айтганда, Ўзбекистоннинг юкини елкасида кўтариб келаётган жамики юртдошларимни бағримга босиб, чин қалбимдан табриклайман.

Худдики уларга ҳам юксак мукофотларни ўз қўлим билан топширгандек, кўксингизга ярашиб турган унвон ва нишонлар барчангизга буюрсин, сизларга омад ва бахт келтирсин, деб ўзимнинг самимий тилакларимни изҳор этаман.

Фурсатдан фойдаланиб, сизларни, сиз орқали бутун халқимизни яқинлашиб келаётган Конституция байрами билан яна бир бор табриклайман.

Барчангизга сиҳат-саломатлик, бахту саодат, хонадонларингизга файзу барака тилайман.

Тақдирланганлар номидан сўзга чиққан Ўзбекистон Қаҳрамонлари Зикир Муҳаммаджонов ва Тўлепберген Қаипбергенов, "Буюк хизматлари учун" ордени билан тақдирланган марҳум адиб Шуҳратнинг ўғли "Ўртаосиётранс" ҳиссадорлик компанияси касаба уюшмасининг раиси Фикрат Алимов, Соғлиқни сақлаш вазирлигининг акушерлик ва гинекология илмий-тадқиқот институти клиникаси бош шифокори, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган соғлиқни сақлаш ходими Алиса Подпоренко, Андижон вилояти Жалолқудуқ тумани ҳокими, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган қишлоқ хўжалик ходими Манзурахон Эгамова, Аброр Ҳидоятов номидаги ўзбек давлат драма театри актёри, Ўзбекистон халқ артисти Элёр Носиров, Тошкент шаҳар Яккасарой тумани Юнус Ражабий номидаги маҳалла фуқаролар йиғини раиси, "Дўстлик" ордени нишондори Михаил Киктев ва "Ўзбекнаво" эстрада бирлашмаси хонандаси, "Дўстлик" ордени соҳиби Руслан Шарипов ушбу мукофотлар бундан буён Ватан равнақи, халқ фаровонлиги йўлидаги фидокорона меҳнатни янада юқори суръат ва шижоат билан давом эттиришга ундаши, янги-янги зафарли марраларни эгаллашга илҳомлантиришини таъкидлади. Юксак эътибори учун давлатимиз раҳбарига миннатдорлик билдирди.

(ЎзА).

Дилшод ЮСУПОВ олган сурат.

Сув ҳам ўлчовли

Пойтахтимизда Ўзбекистон қишлоқ ва сув хўжалигини ислоҳ қилишда сув ресурсларини гидрографик тамойил асосида бошқаришга ўтиш ва Сувдан фойдаланувчилар уюшмаларини (СФУ) тузиш муаммоларига бағишланган илмий-амалий анжуман кеча ўз ишини якунлади. Республика Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги ҳамда АҚШнинг USAID халқаро агентлиги томонидан ўтказилаётган мазкур йиғилишда мамлакатимиз сув хўжалиги тизимидаги бирлашма, бошқарма раҳбарлари, ходимлари ва хорижлик мутахассислар иштирок этмоқда.

Мамлакатимиз қишлоқ хўжалигида амалга оширилаётган иқтисодий ислоҳотлар сув хўжалигида ҳам жиддий ўзаришларни тақозо қилмоқда. Айни пайтда фойдаланилаётган сув хўжалигининг моддий-техник базаси бундан 40-50 йил муқаддам қурилган бўлиб, табиийки, у шу куннинг талабига жавоб бермайди. Шу боис хориждаги халқаро ташкилотлар кўмагида янги, замон талабларига жавоб берадиган тегишли идоралар тузилмоқда. Масалан, АҚШнинг USAID агентлиги маблағлари ёрдамида нодавлат ташкилоти ҳисобланган Сувдан фойдаланувчилар уюшмалари вужудга келмоқда.

Мутахассисларнинг маълумотларига кўра, мамлакатимизда мавжуд сув ресурсларининг 28 фоизидан фойдаланилмоқда, холос. Устига устак, кейинги 50 йил мобайнида Марказий Осиёда сув ресурсларидан нотўғри фойдаланилганлиги натижасида турли хил экологик муаммолар юзага келди.

Ҳ.КАРИМОВ,
Халқ сўзи" мухбири.

Солиқчилар музейи

Ўзбекистон Республикаси Давлат солиқ қўмитасида Ўзбекистонда солиқ ва солиқ муносабатлари тарихи музейи очилди. Юртимиз ҳудудида давлатчиликнинг вужудга келиши, маданий-маънавий меросимиз, солиқ муносабатларини ўрганиш ва тарғиб қилиш мақсадида ташкил этилган ушбу музей олтита залдан иборат бўлиб, у ердаги экспонатларнинг ҳар бири солиқчилик тарихи, бугуни ва эртасидан ҳикоя қилади.

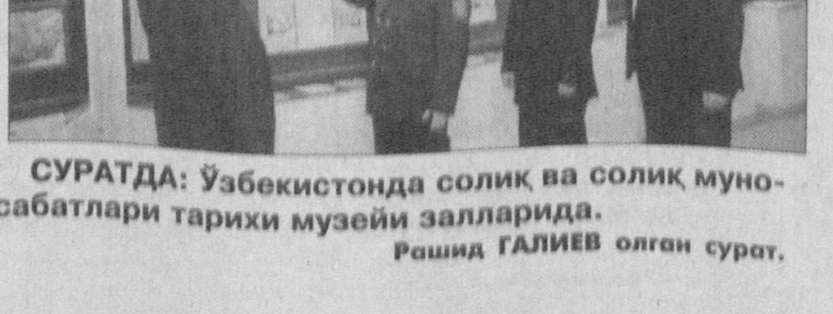

СУРАТДА: Ўзбекистонда солиқ ва солиқ муносабатлари тарихи музейи залларида.

Рашид ГАЛИЕВ олган сурат.

Элликка яқин мавзуларни ёритувчи экспозиция Ўзбекистоннинг қарийб уч юз минг йиллик тарихидан ҳикоя қилувчи лавҳалар, қадимги давлатлардаги солиқ ва молия тизимлари ҳақидаги, шунингдек, мустақил Ўзбекистонимизда мазкур тизимнинг барпо этилишига оид қизиқарли маълумотлардан иборатдир.

— Музейлар тарих билан бугунни боғловчи кўприкдир, — дейди Давлат солиқ қўмитаси раиси Ж. Сайфиддинов. — Ўзбекистонда солиқ ва солиқ муносабатлари тарихи музейи ҳам соҳа фаолияти тарихига қизиқувчилар, солиқ коллежлари ва Солиқ академияси талабалари учун ибрат мактаби бўлиб хизмат қилади.

М. ХОЛМАТОВА.

Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 11 йиллигига

Дунёнинг кўпгина мамлакатларида давлатчилик анъаналарини барқарорлаштириш ва жамият ҳаётининг ҳуқуқий асосини белгилаш мақсадида қабул қилинган қонунлар тарихий аҳамият касб этиб келган. Масалан, АҚШда 1787 йилда, Бельгияда 1831 йилда, Швейцарияда 1874 йилда Конституция қабул қилинган. Инсон олий қадрият дейишади. Модомики, шундай экан, ана шу улуғликни муҳофаза қилиш мақсадида дунё мамлакатларида XVIII-XIX асрларда бирин-кетин ўзига хос конституциялар пайдо бўла бошлаган.

Азалий қадриятлар ифодаси

Лекин бу давргача Соҳибқирон Амир Темур тузуклари наинки Мовароуннаҳрда, балки бутун дунёда яратилган дастлабки қомуслардан биридир. Соҳибқирон битган нурли сатрлар азалий қадриятларимизнинг мухтасар ифодасидир. «Салтанат қуриш, давлат тутиш ишларини бир неча тузукка боғладим ва салтанат бошқариш ҳақида қўлланма (дастуриламал) ёзиб қолдирдим... Токи фарзандларим... толеи баланд миллатнинг шарофати, муҳаббат ва дўстлигим орқали қўлга киритган давлат ва салтанатни сақлайдилар», деб ёзади Амир Темур.

Халқимиз уч минг йилдан зиёд тарихни бошидан кечирган. Бош қомусимиз сатрларида аллomaларимизнинг маънавий-ахлоқий ва ҳуқуқий мероси муносиб акс этганлигини барча эътироф этмоқда. Ўзбекистон Конституцияси Инсон ҳуқуқлари умумжаҳон Декларациясига, Халқаро ҳуқуқий меъёрларга мос келади. Республикамиз Президентининг «Ўзбекистон Республикаси Конституциясини ўрганишни ташкил этиш тўғрисида»ги Фармойишида кенг аҳоли қатламларини азалий қадриятларимизга асосланган Бош қонунимизни ҳар томонлама чуқур ўрганишга жалб қилиш муҳим вазифа қилиб қўйилди. Зотан, Конституциянинг жамиятдаги ўрни ва мазмун- моҳиятини ўрганиш, шу асосда ўзликни англаш, ҳар бир инсоннинг ўз ҳақ-ҳуқуқини англаб етиши муҳим аҳамиятга эга.

Бош қомусни ўрганиш ҳар кишини ўз ҳақ-ҳуқуқини чуқур англаб олишга, ҳар бир ҳаракатга онгли равишда муносабатда бўлишга, демократик қадриятларни асраб-авайлашга ундайди.

Исматулло ЙЎЛДОШЕВ.

Бошқача тасаввур қилолмайман

Антонина БУРДИНА, тарбиячи
Юнусобод тумани:

— Конституциянинг 18-моддасида шундай жумлалар бор: "Ўзбекистон Республикасида барча фуқаролар бир хил ҳуқуқ ва эркинликларга эга бўлиб, жинси, ирқи, миллати, тили, дини, ижтимоий келиб чиқиши, эътиқоди, шахси ва ижтимоий мавқеидан қатъи назар, қонун олдида тенгдирлар. Имтиёзлар фақат қонун билан белгилаб қўйилади ҳамда ижтимоий адолат принципларига мос бўлиши шарт". Агар бу моддани синчковлик билан ўқисангиз, Ўзбекистондаги ҳар бир фуқарога нисбатан бағрикенглик, инсонпарварлик билан муносабатда бўлинаётганини пайқаш қийин эмас. Конституциямизнинг халқчиллиги шундаки, айнан шу хусусиятлар ўзбек халқининг қон-қонига сингиб кетган. Шу боис ўзга миллат вакиллари учун бу юртда ўқиш, меҳнат қилиш, яшаш ортиқча ташвиш келтириб чиқармайди. Улар ўзларини хотиржам ва ҳимояланган ҳис қиладилар.

Мен узоқ йиллардан буён маҳаллада яшайман. Бу ердаги тартиб, саранжом-саришталилик, одамгарчилик, меҳрибонлик хислатлари оиламга тобора сингиб бораётгани мени қувонтиради. Тақдиримни Ўзбекистондан бошқа жойда тасаввур қилолмайман.

Тинчлик ва барқарорлик омили

Тажрибадан маълумки, ҳар бир мустақил, суверен давлат ўзининг имкониятларидан келиб чиққан ҳолда, ички ва ташқи сиёсатини белгилаб олиш ва унга оғишмай амал қилиш учун давлатнинг Асосий қонуни ҳисобланган конституциясини ишлаб чиқади. У жамиятнинг эртаси, бугуни ва келажагини белгилаб бера оладиган меъёрлар йиғиндисини ташкил этади. Шундай экан, ҳар бир давлатнинг конституцияси фақат ўз миллий манфаатларига, анъаналарига ва миллий қонунчилигигагина эмас, балки жаҳон ҳамжамияти томонидан тан олинган меъёрлар ва умумэътироф этилган тамойилларга мос равишда, уларга зид келмаган ҳолда ишлаб чиқилиши талаб қилинади.

Шу маънода олиб қарайдиган бўлсак, Конституциямиз юксак баҳога муносибдир. Уни жаҳондаги бир қанча етакчи давлатлар тажрибасидан келиб чиққан ҳолда тайёрланган пухта ва пишиқ қонунлар мажмуи деб бемалол айтиш мумкин.

Маълумки, мамлакатимиз мустақил ташқи сиёсий фаолиятининг ҳуқуқий асослари Конституциямизнинг 17-моддасида белгилаб берилган. Унда ташқи сиёсат соҳасидаги асосий тамойиллар, мақсад ва вазифалар баён этилган. Уларга кўра Ўзбекистон Республикаси давлатларнинг суверен тенглиги, куч ишлатмаслик ва куч билан таҳдид қилмаслик, ҳудудий яхлитлик ва чегаралар дахлсизлиги, низоли вазиятларни тинч, сиёсий йўл билан ҳал этиш, давлатларнинг ички ишларига аралашмаслик ва бошқа бир қанча тамойилларни тан олади, унга сўзсиз амал қилади.

Юртимиз халқаро ҳамжамиятнинг тенг ҳуқуқли субъектидир, деган конституциявий қоида бугун муҳим аҳамият касб этмоқда. Маълумки, Ўзбекистон Республикаси 1992 йил 2 мартда халқаро ҳуқуқнинг тенг ҳуқуқли субъекти сифатида БМТга қабул қилинди. Шундан сўнг жаҳондаги бир қанча етакчи, нуфузли халқаро ташкилотлар ва давлатлар билан ўзаро манфаатли ҳамкорлик йўлга қўйилди.

Шунингдек, мамлакатимиз Европада Хавфсизлик ва Ҳамкорлик Кенгашининг Париж якунловчи ҳужжатига ва Париж хартиясига ҳамда Хельсинки шартномаси мажбуриятларига қўшилди. Ушбу ҳолат республикамиз тараққиётида янги мазмун касб этди, ташқи сиёсатимизнинг муҳим босқичини бошлаб берди. Яъни ўзида jus cogens (умуммажбурий ҳуқуқ) характерини ифодаловчи халқаро шартномалар тузиш имкониятини яратди. Бу эса жаҳонда барча соҳаларда тенг ҳуқуқлилик асосида фаол ҳамкорлик қилиш имкониятларини вужудга келтирди.

Тўлқин БОТИРОВ,
Тошкент юридик коллежи ўқитувчиси.

Фаолликка чорлайди

Мамлакатимиз Конституциясида Ўзбекистон фуқароларининг асосий ҳуқуқлари ҳамда Олий Мажлис, халқ депутатлари кенгашлари тизимини ташкил этиш, Президент сайловининг асосий демократик тамойиллари ўз аксини топган. 117-моддада фуқароларимизнинг давлат ишларини бошқаришда иштирок этиш ҳуқуқининг моҳияти очиб берилган.

Мамлакатимиз парламенти томонидан Конституциямиздаги қоидаларни ривожлантириш натижасида "Ўзбекистон Республикаси Президенти сайлови тўғрисида"ги, "Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисига сайлов тўғрисида"ги, "Халқ депутатлари вилоят, туман ва шаҳар кенгашларига сайлов тўғрисида"ги, "Ўзбекистон Республикаси марказий сайлов комиссияси тўғрисида"ги, "Фуқаролар сайлов ҳуқуқларининг кафолатлари тўғрисида"ги, "Ўзбекистон Республикасининг референдуми тўғрисида"-ги қонунлар қабул қилинди. Мазкур қонунлар биргаликда мустақил Ўзбекистоннинг янги сайлов қонун ҳужжатларини ташкил этади. Фуқароларнинг тенг сайлов ҳуқуқи, ўз хоҳишини эркин ва ихтиёрий билдириши, яширин овоз бериши мазкур қонун ҳужжатларининг асосий тамойиллари ҳисобланади. Президентимиз Ислом Каримов таъбири билан айтганда, Олий Мажлисни икки палатали этиб ташкил этиш, қуйи палатага асосан сиёсий партиялар томонидан тақдим этиладиган номзодлар бўйича сайлов ўтказиш жамиятимизни сиёсий жиҳатдан фаоллаштиришга туртки беради. Шунингдек, икки палатали парламентни шакллантирган ҳолда амалдаги сайлов қонунчилигига ўзгартишлар киритиш айнан шу мақсадга хизмат қилади. Бу борада бир қанча жиҳатларга эътибор қаратиш зарур. Масалан, парламентимиз қуйи палатаси депутатлари бевосита сайловчилар томонидан сайланса, Сенат аъзоларининг асосий қисми маҳаллий кенгашлардаги депутатлар орасидан сайланади. Шунингдек, уларнинг бир қисми Президентимиз томонидан тайинланади.

Шундай экан, барчамиз, айниқса, ёшларимиз Конституция талабларини пухта эгаллашлари, унинг мазмун-моҳиятини англаб етишлари лозим. Зеро, Конституциямизни эъзозласак, унинг талабларига амал қилсакгина, юртимизда қонун устуворлигини таъминлашга ҳисса қўшган бўламиз.

Аҳмаджон ЧОРИЕВ,
тарих фанлари доктори, профессор.

Тарих фани:

КЕЧА ВА БУГУН

Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси билан бир вақтда унинг таркибидаги Тарих институтининг ташкил этилганлигига ҳам 60 йил тўлди. Институтда шу воқеага бағишланган анжуман бўлиб ўтди.

Ўтган йилларга назар ташланса, тарихий тадқиқотчилик анча мураккаб йўлни босиб ўтганлиги аён бўлади. Мустақилликнинг 12 йили давомида барча соҳаларда, шу жумладан, фанда ва унинг етакчи йўналишларидан бири бўлган тарих фанида ҳам туб ўзгаришлар юз берди.

Мустабидлик даврида ўтмишга нохолислик, бирёқлама ёндошиш тарихни ўрганиш мезонига айлантирилган эди. Халқимиз тарихи, қайси даврни қандай ўрганиш собиқ марказдан келган гоҳ очиқ, гоҳ ёпиқ буйруқлар асосида амалга оширилди. Ўша даврдаги тадқиқотларга қарасанг, гўё ўтмишимизда бирор эзгуликка аждодларимиз қўл урмагандек эди, уларда фақат бир нарса — "Бу халқ инқилобга қадар саводсиз, маданиятсиз ва қолоқ эди", деган таҳқирли фикр илгари сурилар эди. Афсуски, ўсиб келаётган ёш авлод ҳам ана шу сохта ғоялар билан ўқитишга мажбур этилганди. Мустақиллик тарихий тафаккурда адолатни тиклади. 1998

Анжуман

йилда мамлакат раҳбари И. Каримов бир гуруҳ етакчи олимлар ва оммавий ахборот воситалари вакиллари билан учрашди. Ушбу учрашувда Президент томонидан тарихчилар олдига тарих фанини холисона ёритиш вазифалари белгилаб берилганди. Ана шу мажлисдан кейиноқ Вазирлар Маҳкамасининг "Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси Тарих институти фаолиятини такомиллаштириш тўғрисида"ги қарорининг эълон қилиниши тарих фанининг вазифаларини стратегик жиҳатдан ўзгартириш учун асос бўлди.

Кейинги йилларда тарих институти юртимиздаги барча тарихчиларни ўз атрофига бирлаштириб, илмий тадқиқотларни мувофиқлаштирувчи ўзига хос марказга айланди. Ўзбекистон тарихининг кўплаб масалаларини янгича нуқтаи назар — мустақиллик ғоялари асосида қайтадан ўрганишга киришилди.

Кейинги беш йил ичида 30 дан ортиқ монография, 30 та рисола, 5-та илмий тўплам, 11 та дарслик ва ўқув қўлланмаси нашр этилди. Тарихга мутлақо янгича ёндошувлар асосида ёзилган 200 га яқин мақолалар хорижий журналларда эълон қилинди.

Институтда илмий тадқиқотчиликка катта эътибор қаратилиб, бугун Жанубий Корея, АҚШ, Франция, Туркия, Япония каби мамлакатлар билан илмий ҳамкорлик йўлга қўйилди.

Ҳозирги кунда институт жамоаси илмий холисликка асосланган ҳолда яхлит 7 жилдлик "Ўзбекистон тарихи"ни яратиш устида қизғин меҳнат қилмоқда.

Муфтилло ЮСУПОВ,
"Халқ сўзи" мухбири.

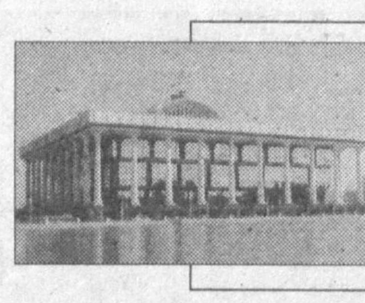

Олий Мажлиснинг XIII сессияси олдидан

Олий Мажлиснинг Ижтимоий масалалар ва бандлик қўмитаси сессиялар оралиғида фаол ишлади. Қўмита тайёрланаётган деярли ҳамма қонун лойиҳаларига ўз таклиф-мулоҳазаларини билдираяпти. Ўтган уч ой оралиғида қонун яратиш ва уларнинг ижросини назорат-таҳлил этиб бориш юзасидан анча-мунча ишлар амалга оширилди. Мухбиримиз қўмита раиси Машкура САФАЕВА билан ана шулар хусусида суҳбатлашди.

Ҳар ишининг ўз йўриғи бор

— Қонун тайёрлаш жараёни ҳар биримиздан ниҳоятда ишчанлик ва қатъийлик, мукаммал билим ва изланиш талаб қилади. Қонун лойиҳаси маромига етгунга қадар кўп чиғириқдан ўтади. Олий Мажлиснинг XIII сессияси кун тартиби муҳокамасига киритилган "Қизил ярим ой ва Қизил хоч тимсолларидан фойдаланиш ва уларни ҳимоя қилиш тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикаси қонуни лойиҳаси устида ҳам узоқ вақт иш олиб борилди. Лойиҳани тайёрлаш жараёнида хориж тажрибаси ўрганилди, депутатлар, қатор вазирликлар, давлат қўмиталари ва идораларнинг вакиллари иштирокида бир неча бор муҳокама қилинди, юртимизда фаолият юритаётган чет эллик экспертлар хулосаларидан фойдаланилди. Лойиҳа юзасидан парламентнинг барча қўмиталари ва комиссиялари, Амалдаги қонун ҳужжатлари мониторинги институтидан ҳам таклифлар олинди. Улар лойиҳани пишитишда қўл келди.

— Айтингчи, мазкур Қонун лойиҳаси тайёрланишига қандай эҳтиёж туғилди?

— Биласизми, 1949 йил 12 августда қабул қилинган Женева Конвенциясининг 44-моддасига кўра Қизил ярим ой ва Қизил хоч тимсоллари тинчлик вақтида тиббий транспорт воситаларини ҳамда беморларга инсонпарварлик ёрдами кўрсатадиган иншоотлар жойлашган ерларни белгилаш учун қўлланилиши назарда тутилган. Мамлакатимиз 1993 йилда мазкур Конвенцияга қўшилган эди. Афсуски, баъзи хусусий дорихона, шифохоналаримиз Қизил ярим ой ва Қизил хоч тимсолларидан ноқонуний фойдаланаётган ҳолатлар рўй бермоқда. Аслида эса ундан бепул хизмат ва инсонпарварлик ёрдами кўрсатадиган муассасаларигина фойдаланиши мумкин.

Шу маънода мазкур тимсоллардан фойдаланиш ва уларни ҳимоя қилиш масаласини тартибга келтириш зарурати туғилди. Бунинг учун уларнинг ҳуқуқий асосини яратиш керак эди. Шу боис лойиҳада, энг аввало, бу тимсолларнинг кўринишига оид моддаларни киритдик. Қолаверса, уларнинг ҳар иккаласи бир хил аҳамиятга эгалиги, улардан фақат инсонпарварлик мақсадларида фойдаланиш мумкинлиги кўрсатилган. Қонун лойиҳасининг 12-моддасида "Қизил ярим ой ва Қизил хоч тимсоллари давлат томонидан ҳимоя қилинади" дейилган.

— Қўмитанинг назорат-таҳлил йўналиши бўйича амалга оширган ишлари ҳақида тўхталсангиз.

— Хабарингиз бўлса, депутатлар ва мутахассислардан иборат ишчи гуруҳи жорий йилнинг сентябрь ва октябрь ойларида "Аҳолини сил касаллигидан муҳофаза қилиш тўғрисида"ги Қонуннинг Бухоро вилояти ва Қорақалпоғистон Республикасидаги ижросини ўрганган эди. Ўшанда ҳар икки ҳududнинг соғлиқни сақлаш тизими ва тергов ҳибсхоналари, жазони ижро этиш муассасалари фаолияти таҳлил қилинди. Маълум бўлишича, бу ҳудудларда қонун ижроси бўйича муайян ишлар амалга оширилган. Аммо қонун ижросини тўла таъминлашга тўсқинлик қилаётган камчиликлар ҳам борлиги аён бўлди. Жумладан, флюорографик ускуналарнинг учдан бир қисми ишламаслиги, флюороплёнкалар ва реактивлар тақчиллиги, шифохоналар таъмирталаблиги, мутахассислар етишмаслиги аниқланди. Ўрганиш натижалари қўмита йиғилишида муҳокама қилиниб, камчиликларни бартараф этиш таъминланмоқда.

Сессиялар оралиғида "Меҳнатни муҳофаза қилиш тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикаси Қонунининг Тошкент вилоятидаги ижроси ҳам ўрганиб чиқилди. Ишчи гуруҳи, мулк шаклидан қатъи назар, вилоят корхона ва муассасаларида, меҳнатни муҳофаза қилиш, фуқаролар соғлиғини сақлаш бўйича олиб борилаётган ишлар ўрганилмоқда.

Бундан ташқари, қўмитамиз "Фуқаролар йиғинларининг кам таъминланган оилалар, ёлғиз кексалар, пенсионер ва ногиронларга ижтимоий ёрдам кўрсатиш борасидаги фаолияти" мавзусида конференция ўтказди. Унда турли соҳа ва идоралар вакиллари ўз мулоҳаза, таклифларини билдирдилар. Шу асосда тавсиялар ишлаб чиқилиб, Республика "Маҳалла" жамғармасига, тегишли идораларга тавсия этилди.

"Халқ сўзи" мухбири
Мамлакат НОРМУРОДОВА
суҳбатлашди.

Сиз сессиядан нима кутаяпсиз?

Мустақиллик ҳаётимизга янгича тафаккур, янгича ўлчовлар билан сингиб бормоқда. Кеча биз оддий деб атаб келган ишчи-деҳқонни бугун гапиртириб кўринг, маҳалласидан тортиб дунёнинг ишларигача — барчасидан бохабар эканлигининг гувоҳи бўласиз. Мамлакатимизнинг Қонун чиқарувчи Бош органи — Олий Мажлисимизнинг фаолияти шу жиҳатдан биз учун катта дорилфунун вазифасини бажарди ва бажармоқда.

Хабардорлик

Бундан саккиз йил аввал биз корхонамизни хусусийлаштириб олдик. Бугун вилоят миқёсида ўрнимиз бор. Қўлимиз қўлимизга тегмай ишлаймиз. Биров келиб, «Мен фалон текширувчиман», деб ишимизга ҳуда-беҳуда аралаша олмайди. Унча-мунча товламачи тумшуғини суқолмайди. Солиқ ва бошқа тўловларни вақтида тўлаймиз. Режаларимиз, бажарган ишларимиз, ҳисоб-китобларимиз — ҳаммаси қонуний. Ишчиларимизга етарли шароит яратганмиз, рўзғорини обод этадиган маош белгилаганмиз. Бошқа ғамхўрликлар кўрсатаяпмиз.

Булар қонунларимизнинг ҳаётийлиги ва ҳаққонийлигидан. Биз Олий Мажлис қабул қилган қонунлардан тортиб, қўмиталар фаолиятига доир ахборотларни ҳам ўрганиб борамиз. Бўлажак ўн учинчи сессия кун тартибига қўйилган масалалар ичида бизнинг диққатимизни тортгани «Хусусий корхона тўғрисида»ги Қонун лойиҳасидир. Лойиҳа моҳиятан хусусий мулкчиликни янада ривожлантириш, ишбилармонлар ва тадбиркорлар янада самарали ишлашлари ва уларга кенг имкониятлар очишга қаратилгани билан диққатимизни ўзига тортди.

Йўлдош МАМАТҚЎЗИЕВ,
Шўрчи туманидаги «Хизмат» хусусий корхонаси бошлиғи.

Арафада

Мамлакатимиз Асосий қонунида Ўзбекистон Республикасининг Олий Мажлиси олий давлат вакиллик органи сифатида ёзиб қўйилган бўлиб, парламент қонун чиқарувчи ҳокимиятни амалга оширади. Шу кунларда депутатларимиз Олий Мажлиснинг XIII сессияси ишига қизғин тараддуд кўрмоқдалар. Қўмита ва комиссияларда янги қонун лойиҳалари сайловчилар фикрлари ҳисобга олинган ҳолда маромига етказилмоқда.

СУРАТДА: Олий Мажлис депутатларидан бир гуруҳи.

Рашид ГАЛИЕВ олган сурат.

Эркин валюта имкониятлари

Мамлакат иқтисодий салоҳияти нечоғли кучайса, миллий валютасининг халқаро пул бозоридаги қадри ҳам шунча юқори бўлади. Шунинг учун ҳам ҳар бир давлат қатъий молиявий сиёсат юритади.

Мустақилликка эришилган дастлабки йилларда юртимизда жуда катта ҳажмда нефть ва газ заҳиралари бўлишига қарамасдан, ҳар йили салкам 1 миллиард АҚШ долларига тенг миқдорда энергетика маҳсулотлари четдан келтириларди. Ҳатто ғалла импорти учун ҳам йилига 600 миллион АҚШ долларидан зиёд маблағ ажратиларди. Ўзингиз ўйланг, бундай шароитда ўз валютасига эндигина эга бўлган мамлакат учун конвертация масаласи осон иш эмас.

Маълумки, кейинги йилларда мамлакатимиз банк-молия тизимида туб ислоҳотлар ўтказилди. Қисқа вақт ичида ғалла ва нефть мустақиллигига эришилди. Иқтисодиётда бутунлай янги тармоқлар вужудга келди. Узоқни кўзлаб, оқилона ўтказилган ана шундай ислоҳотлар самараси сифатида бугун ўзбек сўми ҳам жаҳон бозорида эркин алмаштирилиши таъминланган валюталар қаторидан жой олди.

Валюта бозори ва банк тизимида юз берган катта ўзгаришлар, табиийки, 1993 йилда қабул қилинган «Валютани тартибга солиш тўғрисида»ги Қонунни қайта кўриб чиқишни тақозо қилмоқда. Парламентимизнинг Бюджет, банк ва молия масалалари қўмитаси ишчи гуруҳи янги таҳрирдаги «Валютани тартибга солиш тўғрисида»ги Қонун лойиҳасини тайёрлади. Уни ишлаб чиқишда Халқаро Валюта Фонди, Жаҳон банки сингари нуфузли ташкилотлар таклифлари инобатга олинди.

Парламентнинг навбатдаги сессияси кун тартибидан ўрин олган Ўзбекистон Республикасининг 2004 йилги Давлат бюджети лойиҳаси Олий Мажлиснинг қўмита ва комиссияларида, депутатлар фракциялари ва блокларида, тегишли вазирликлар, давлат қўмиталарида муҳокама этилди. Қўмитада улардан келиб тушган таклифлар жамланиб, лойиҳа янада мукаммаллаштирилди.

Қўмита икки сессия оралиғида «Кредит уюшмалари тўғрисида»ги Қонуннинг Бухоро вилоятидаги ижросини ўрганди. Тузилган ишчи гуруҳи жойларда қонунга қандай амал қилинаётганини таҳлил қилди. Аниқланган камчиликлар йиғилишда муҳокама этилди. Кўрилган масалалар ечими юзасидан тегишли қарор қабул қилинди. Бундан ташқари, қонунларнинг янада такомиллаштирилиши, уларнинг жаҳон андозаларига мослаштирилиши устида ҳам иш олиб борилди. Шу мақсадда қўмита семинарлар, давра суҳбатлари ва халқаро молия ташкилотларининг ваколатли мутахассислари билан учрашувлар ўтказди. Мисол тариқасида Марказий Банк ҳамда Жаҳон банкининг Молиявий соҳани ривожлантириш бўйича лойиҳаси билан ҳамкорликда уюштирилган семинарни олайлик. Анжуман ниҳоясида Ўзбекистон Республикасининг «Фуқаролик кодекси»га, «Банк ва банк фаолияти тўғрисида»ги, «Гаров тўғрисида»ги қонунларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш юзасидан аниқ тавсиялар олинди. Бу қўмита ташкил этаётган йиғилиш ва тадбирлар, самарали кечаётганидан далолат беради.

Худойберди ЭШМАНОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Ҳамкорлик уфқлари

КЎНГИЛ КЎНГИЛДАН ҚЎР ОЛАДИ

Жанубий Кореяни дилбар Фарғона билан боғлаб турувчи сарҳадлар, тоғлар, денгизлар йўқ. Лекин кўнгилларни кўнгил билан боғловчи кўринмас меҳр иплари, қондошлик ришталари мавжуд. Бу яқинлик йилдан-йилга илиқлашиб бормоқда.

Ташриф

Ўтган йили мамлакатимизга Жанубий Кореянинг бир қатор шаҳарлари ҳокимлари ташриф буюришганди. Шу сафар асносида Ёнгсан-Гу шаҳри вакиллари Фарғонада бўлиб, шаҳар тарихи, ишлаб чиқариш қувватлари, корхоналари фаолияти, имкониятлари билан яқиндан танишишган эди. Қисқа муддатли ташриф чоғида ўзаро манфаатли ҳамкорликни йўлга қўйиш истагини билдиришганди.

Тилакларнинг улуғлиги, ниятларнинг поклиги туфайли Фарғона ва Ёнгсан-Гу шаҳарлари биродарлашган шаҳарларга айланди. Кореянинг навқирон шаҳри мэри Пак Чунг Кю бир қатор салафлари, ишбилармонлар билан келганди.

Меҳмонлар Фарғонада бўлишганда Корейс миллий маданий маркази, «Фарғона-Кабул ЛТД» қўшма корхонаси, чуқурлаштирилган корейс тилини ўрганиш марказлари фаолияти уларда катта таассурот қолдирди. Ўз навбатида меҳмонлар ҳам тухфа билан келишган экан. Шаҳар мактабларига 20 комплект энг замонавий компьютер тортиқ қилишди.

Тортиқ

Қўҳна тарихнинг шоҳидлик беришича, Қуванинг машҳур анорлари мағрибу машриқда ҳам довруқли бўлган. Хитойнинг шарқий дарвозаси Шанхай шаҳри чеккасида «Анор» қишлоғи мавжудлиги яқин ўтмиш ҳисобланади. Савдогарлар XIX аср охирларигача, Россия тарафларга савдо йўли очилгунга қадар Қашқар орқали Қува анорини Тинч океани соҳилларига етказиб сотганлар.

Энди боболаримизнинг «Буюк Ипак йўли»даги анъаналари қайта тикланаяпти. Қуванинг тансиқ меваси Шанхайдан бироз шимолроққа — Корея ярим оролига етказиб берилаяпти.

— Икки-уч йил аввал Фарғонага ташриф буюрганимда Қува анорининг ширадорлиги, марвариддай донадорлиги, энг муҳими, экологик тозалиги эътиборимни тортган эди, — дейди жанубий кореялик тадбиркор Пак Сонг Юнг. — Юртга қайтгач, бозор коньюктурасини, имкониятларни ўрганиб кўрдик. Талаб биз кутгандан ҳам зиёда экан. Ёнимга уч-тўрт ишбилармонни олиб Қувага келдим.

Ҳозир Қувада кореялик ишбилармон томонидан ташкил қилинган кичик тайёрлов цехи ишлаб турибди. Унда 20 дан зиёд ёш меҳнат қилиб, сараланган анорларни Кореядан махсус келтирилган идишларга жойлаб, жўнатишга ҳозирлашмоқда. Қисқа вақт ичида олис юртга самолёт орқали 50 тонна Қува анори жўнатилди. Бугун-эрта жўнатиш учун яна 100 тонна Фарғона замини меваси тахт қилиб қўйилди.

Кореялик ишбилармонлар фақат анор тайёрлаш, жўнатиш билан чегараланиб қолишмоқчи эмас. Улар Қувада мева-чеваларни қайта ишлаш корхонаси бунёд этиш ниятидалар. Бу маҳсулотлар ҳам тўласинча кунчиқар юртга юборилади.

Бундан икки йил аввал мустақиллигимизнинг 10 йиллиги тантаналарида марғилонлик новвой Абдуғаффор Нурматов қардошлар дастурхонига кунжутли, бўрсилдоқ ўзбек нонларини тортиқ қилганди. Энди дўстларимиз дастурхонини Қува анори ҳам безамоқда.

Набижон СОБИР,
«Халқ сўзи» мухбири.

Ибодатларнинг афзали камтарликдир.
(Ҳадиси шариф).

Эзгуликнинг чеки йўқ

Гулистон шаҳрида Халқаро ногиронлар куни муносабати билан хайрия тадбири бўлиб ўтди. Бу ерга шаҳар ва туманлардан жами 156 нафар моддий ва маънавий кўмакка муҳтож ногиронлар таклиф этилди.

Тадбир иштирокчиларига вилоят ногиронлар жамияти, вилоят меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш бошқармаси, «Соғлом авлод учун» жамғармаси сингари бир неча ташкилотлар томонидан зарур озиқ-овқат маҳсулотлари топширилди.

Вилоят солиқ қўмитаси жамоаси эса уларга 170 минг сўмлик ширинлик тухфа этди. Шунингдек, халқаро ташкилотлар ёрдами билан харид қилинган 49 та ногиронлар аравачаси ўз эгаларига топширилди.

Янгиер шаҳридаги «Саховат» ва Сирдарё шаҳридаги «Мурувват» уйларида эса байрам дастурхонлари ёзилди.

А.ХОНИМҚУЛОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Электрон кутубхона

Наманган вилоят муаллимларни қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш институтида электрон кутубхона ишга туширилди. Бу ердаги компьютерлар Интернет тармоғига уланган бўлиб, зарур фан ёки адабиёт бўйича энг сўнгги янгиликларни зумда билиб олиш мумкин.

Янгилик жорий қилингач, институтда масофадан туриб ўқишни йўлга қўйиш ҳаракати ҳам бошланди.

Қудратилла НАЖМИДДИНОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

«Соғлом авлод учун» ва унинг илова нашри «Мактабгача таълим» журнали жамоалари «Болалар таомлари – холдинг» компанияси бошқаруви раиси Эркин Солиевга отаси
Нурмамат СОЛИЕВнинг
вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади ва ҳамдардлик билдиради.

Тошкент Давлат юридик институти жамоаси институт профессори Аҳмаджон Чориевга онаси
Марямхон СОҲИБОЕВАнинг
вафоти муносабати билан чуқур ҳамдардлик изҳор этади.

Ўзбекистон Давлат жаҳон тиллари университети ректорати ва жамоат ташкилотлари ҳозирги замон рус адабиёти кафедраси мудири, профессор Гўзал Абдуллаевага турмуш ўртоғи
Акмал ГУЛЬМУХАМЕДОВнинг
вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

«Ўзбекнефтгаз» Миллий холдинг компаниясига қарашли Ўзбекистон Нефть-газ саноати лойиҳа ва илмий-тадқиқот институти очиқ акциядорлик жамияти («ЎзЛИТИнефтгаз» ОАЖ) жамоаси директорнинг умумий ишлар бўйича ўринбосари Ҳаким Рашидовга падари бузруквори
РАҲИМ отанинг
вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

«Шарқ» НМАК жамоаси таъмирлаш-техник таъминот цехи устаси, меҳнат фахрийси
Алҳам ПЎЛАТОВнинг
вафот этганлиги муносабати билан марҳумнинг оила аъзолари ва яқинларига чуқур таъзия изҳор этади.

Халқ сўзи
Народное слово

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир Аббосхон УСМОНОВ

Таҳрир ҳайъати: Э. Болиев (масъул котиб — «Халқ сўзи»), П. Дюгай, Ш. Жабборов (бош муҳаррир ўринбосари — «Халқ сўзи»), Л. Кучеренко, М. Миралимов, С. Муҳиддинов, Ш. Ризаев, А. Саидов (бош муҳаррир ўринбосари вазифасини бажарувчи — «Народное слово»), М. Сафаров, И. Ўтбосаров, О. Қаипбергенов, А. Ҳайдаров, Ў. Ҳошимов.

ТЕЛЕФОНЛАР:
Газетхонлар билан алоқа ва минтақалар бўлими 133-52-55;
Котибият 133-10-28; Эълонлар 136-09-25.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 00001
Буюртма Г — Г — 00172. 21378 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А—2
Газета IBM компьютерида терилди ва оператор Жамшед ТОҒАЕВ томонидан саҳифаланди.
Таҳририятда ҳажми 5 қоғоздан зиёд материаллар қабул қилинмайди.
t -Тижорат материали

● МАНЗИЛИМИЗ:
700000, ГСП,
Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.
Навбатчи котиб —А. Орипов.
Навбатчи муҳаррир — А. Ҳайдаров.
Навбатчи — С. Ҳайдаров.
Мусаҳҳиҳ — М. Сулаймонова.

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41. Босишга топшириш вақти — 21.00 1 2 3 4 5